

Sygn. akt I NSW 3721/20

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego A. W. przeciwko wyborowi Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej
przy udziale

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej

2) Prokuratora Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r.,

postanawia:

wydać opinię, że zarzuty protestu są niezasadne.

UZASADNIENIE

Pismem z 15 lipca 2020 r. (data stempla pocztowego) A.M.W. wniosła protest wyborczy przeciwko wyborowi A.D. na Prezydenta Rzeczypospolitej, zarzucając naruszenie przepisów ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979; dalej: „u.wyb. 2020”) dotyczących głosowania, a mianowicie art. 6 ust. 2 u.wyb. 2020 poprzez nedoręczenie przez konsula zaświadczenia o prawie do głosowania w dowolnym okręgu wyborczym, co doprowadziło do pozbawienia jej możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji czynnego prawa

wyborczego, a ponadto miało wpływ na wynik wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej.

Wnosząca protest zarzuciła niedopełnienie przez konsula w L. obowiązków, co skutkowało pozbawieniem jej czynnego prawa wyborczego. Wnosząca protest 9 czerwca 2020 r. zgłosiła elektronicznie konsulowi w L. zamiar głosowania korespondencyjnego. W dniu 25 czerwca 2020 r. wnosząca protest wysłała zapytanie do konsula w sprawie ewentualnego głosowania w II turze wyborów. Konsul poinformował wnoszącą protest, że ma ona dwie możliwości: może głosować w miejscu zameldowania lub zgłosić się do urzędu gminy, w której chciałaby głosować, o dopisanie do listy wyborców, podając adres zamieszkania w Wielkiej Brytanii, informując jednocześnie konsula o skreśleniu ze spisu wyborców w wielkiej Brytanii. W dniu 6 lipca 2020 r. wnosząca protest udała się do urzędu miasta w G., gdzie poinformowano ją, że nie ma możliwości dopisania jej do listy wyborców. Niezwłocznie wnosząca protest zadzwoniła do konsula w L., który zaproponował wnoszącej protest, że wyśle zaświadczenie o prawie do głosowania w dowolnym obwodzie wyborczym. Wnosząca protest wysłała drogą elektroniczną wszystkie dane niezbędne do wydania zaświadczenia oraz adres na który konsul ma wysłać zaświadczenie. Do dnia 12 lipca 2020 r. wnosząca protest nie otrzymała zaświadczenia. Powyższe narusza art. 62 ust. 1 Konstytucji RP, oraz art. 10 k.wyb.

Wnosząca protest do protestu załączyła wydruki: potwierdzenia elektronicznego zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego; zgłoszenia miejsca pobytu wyborcy do konsulatu w L.; korespondencji mailowej z konsulem w L.; prośby o wysłanie zaświadczenia o głosowaniu z 7 lipca 2020r.

W odpowiedzi na powyższe Konsul RP w L. wyjaśnił, że A.M.W. była wpisana do spisu wyborców w L., a pakiety wyborcze zarówno na I jak i na II turę wyborów zostały jej wysłane z zachowaniem terminu ustawowego. Konsul podkreślił, że udzielił wnoszącej protest informacji o charakterze ogólnym, wskazując że podstawową procedurą w opisanej przez nią sytuacji jest wydanie zaświadczenia, z zastrzeżeniem, że otrzyma je drogą pocztową. W wiadomości podał także instrukcję dotyczącą formy złożenia stosownego wniosku o wydanie zaświadczenia w dniu 29 czerwca 2020 r. W pozostałym zakresie konsul wskazał na konieczność potwierdzenia w Urzędzie Gminy w Polsce procedury i terminów,

co do możliwości dopisania się do spisu wyborców. Odnosząc się do kwestii wydania zaświadczenia wysłanego w dniu 7 lipca 2020 r. konsul wskazał, że pakiet wyborczy na II turę wyborów został wysłany do wnoszącej protest w dniu 4 lipca 2020 r., zatem w dniu 7 lipca 2020 r. wydanie wnoszącej protest zaświadczenia o prawie do głosowania było niemożliwe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasady wnoszenia protestów określone zostały w przepisach ogólnych art. 82 i 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 684 ze zm., dalej „k.wyb.”), oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-324 k.wyb i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979, dalej „u.wyb. 2020”), do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 321 § 3 k.wyb.).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2 u.wyb.2020 zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą wyborca zgłasza konsulowi do 15 dnia przed dniem wyborów. Podkreślić jednak należy, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku dla

obywateli polskich przebywających za granicą (Dz. U. poz. 1014) utworzono 169 obwodów, w tym 11 w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z zastrzeżeniem że komisje obsługują wyłącznie głosowanie korespondencyjne. Wnosząca protest była wpisana na listę wyborców w L.. Zgodnie natomiast z art. 3 ust. 7 u.wyb.2020 Zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego dotyczy również ponownego głosowania.

Z przedłożonych przez wnoszącą protest oraz konsula RP w L. dowodów wynika jednoznacznie, że wnosząca protest została prawidłowo poinstruowana, jakie czynności ma wykonać, aby mogła głosować w II turze wyborów Prezydenta RP w 2020 r. w kraju. Wnosząca protest nie dochowała należytej staranności i nie skontaktowała się z konsulem RP w L. ani właściwym Urzędem Gminy w terminie umożliwiającym jej uzyskanie zaświadczenia o prawie do głosowania. Podkreślić także należy, że informacje dotyczące formalności, jakich wyborcy powinni dopełnić, aby mogli brać udział w głosowaniu w II turze wyborców były dostępne zarówno na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych, jak i w większości mediów publicznych.

Zasady wnioskowania o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania uregulowane zostały w przepisach art. 32 § 3 w zw. z art. 35 § 3 k.wyb. Według Kodeksu wyborczego, wyborca zmieniający miejsce pobytu przed dniem wyborów otrzymuje na wniosek zgłoszony pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej, przed sporządzeniem spisu wyborców – na podstawie rejestru wyborców, a po sporządzeniu spisu wyborców – na podstawie spisu wyborców, zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów (art. 32 § 1 k.wyb.). Zaświadczenie to wydaje urząd gminy (art. 32 § 2 k.wyb.), jednak przepis art. 32 § 1 stosuje się odpowiednio do wyborców przebywających za granicą i posiadających ważne polskie paszporty, z tym, że zaświadczenie wydaje konsul, który sporządził spis wyborców (art. 35 § 3 k.wyb.). Wyborcy przebywający za granicą i posiadający ważne polskie paszporty wpisywani są do spisu wyborców sporządzanego przez właściwego terytorialnie konsula (art. 35 § 1 k.wyb.).

Szczegółowa regulacja sposobu wydawania zaświadczenia o prawie do głosowania została zawarta w Rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie spisu wyborców przebywających za granicą

(t.j. Dz.U.2019.684) wydanym na podstawie art. 35 § 4 k.wyb. Zgodnie z treścią § 11 ust. 5 i ust. 6 ww. rozporządzenia, wyborca może odebrać zaświadczenie osobiście lub przez upoważnioną pisemnie osobę. Natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach konsul może wysłać wyborcy zaświadczenie za zwrotnym pokwitowaniem odbioru.

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości, że wnosząca protest nie złożyła stosownego wniosku w terminie. Zgodnie natomiast z treścią art. 3 ust. 8 u.wyb.2020 w przypadku gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów nie wydaje się po wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego. Skoro wnosząca protest nie złożyła wniosku o wydanie zaświadczenia o głosowaniu, na adres wskazany przez nią we wniosku o głosowanie korespondencyjne został wysłany pakiet wyborczy, co zostało odnotowane w spisie wyborców. Wobec powyższego po dniu 2 lipca 2020 r. wnosząca protest nie mogła uzyskać zaświadczenia o prawie do głosowania, gdyż karta do głosowania została jej wydana (wysłana na wskazany przez nią we wniosku adres). Bez wątpienia w niniejszej sprawie nie doszło zatem do naruszenia przepisów dotyczących głosowania przez właściwy organ wyborczy (art. 35 § 1 w zw. z art. 32 § 1 k.wyb). Konsul postępował zgodnie z wolą wyborczyni, która w stosownym terminie nie złożyła wniosku o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania. Wnosząca protest nie może obarczać odpowiedzialnością konsula za udzielenie odpowiedzi na ogólne zapytania, w którym zastrzega, że informacje te powinna ona zweryfikować we właściwym urzędzie gminy, czego wnosząca protest zaniechała.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb. wydano opinię o bezzasadności zarzutu sformułowanego w proteście wyborczym.